

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 134/07-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. júna 2007 predbežne prerokoval sťažnosť M. K., R., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom JUDr. J. V., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Ndt 30/2006 z 8. novembra 2006 a uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 1 Nto 21/2006 z 5. decembra 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. K. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. februára 2007 doručená sťažnosť M. K., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. V., B., v ktorej namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Ndt 30/2006 z 8. novembra 2006 a uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“)

sp. zn. 1 Nto 21/2006 z 5. decembra 2006 tým, že jeho trestná vec vedená Okresným súdom Žilina (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 3 T 187/2005 nebola tomuto súdu odňatá. Podaním doručeným 27. marca 2007 sťažovateľ doplnil sťažnosť o kópie namietaných rozhodnutí a ďalších dokladov.

Sťažovateľ uviedol, že v označených rozhodnutiach krajský súd a najvyšší súd *„skúmali len to, že obžalobu podala Okresná prokuratúra Ž. dňa 28. 11. 2005 na Okresný súd v Žiline, a že teda na konanie vo veci príslušný Okresný súd Žilina. Taktiež len skutočnosť, že nadriadený súd Okresnému súdu v Žiline je Krajský súd Žilina a tak o jeho príslušnosti niet pochyb. ... takto sa trestná vec javí len keď je skúmaná od podania obžaloby, t. j. od 28. 11. 2005, v ktorej je prispôsobené odôvodnenie skutku 1. obžaloby, oproti časovému postupu v prípravnom konaní – vznesenie obvinenia zo dňa 10. 1. 2005.“*

Podľa názoru sťažovateľa je miestne príslušným na prerokovanie a rozhodnutie jeho trestnej veci Okresný súd Trenčín, ktorému mala byť podaná obžaloba, pretože skutok uvedený v obžalobe sa stal v T.. Miestnu nepríslušnosť okresného súdu rozsiahlo namietal v podaniach z 22. februára 2006, 15. marca 2006 a 24. marca 2006, s ktorými sa krajský súd ani najvyšší súd nevysporiadali, a preto sťažovateľ nedostal odpoveď na otázku, prečo v jeho trestnej veci najskôr vykonávala dozor nad prípravným konaním Okresná prokuratúra M., do väzby bol vzatý rozhodnutím Okresného súdu Martin, a prečo bola jeho vec neskôr postúpená Okresnej prokuratúre Ž., ktorá aj podala obžalobu.

Sťažovateľ namieta, že bolo porušené jeho základné právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi zaručené v čl. 48 ods. 1 ústavy a právo, aby jeho záležitosť bola *„spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná“*, zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru a navrhuje, aby ústavný súd rozhodol, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Ndt 30/2006 z 8. novembra 2006, ktorým nebola krajskému súdu odňatá vec vedená pod sp. zn. 1 Nto 21/2006, a následne uznesením krajského súdu sp. zn. 1 Nto 21/2006 z 5. decembra 2006, ktorým nebola okresnému súdu odňatá vec vedená pod sp. zn. 3 T 187/2005, boli porušené jeho označené práva a v nadväznosti na to, aby ústavný súd zrušil namietané

rozhodnutia a prikázal krajskému súdu vo veci znovu rozhodnúť. Sťažovateľ tiež žiadal priznať trovy právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (napr. III. ÚS 199/02).

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Účelom práva priznaného čl. 48 ods. 1 ústavy je zabezpečiť ochranu práv občana sudcom ako predstaviteľom tej zložky súdnej moci, ktorá má právomoc o veci konať, a aby ochranu práva v rámci súdnej moci poskytol sudca zo súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný (II. ÚS 87/01). Inak vyjadrené, zákonným sudcom je sudca (samosudca alebo člen senátu) miestne, vecne a funkčne príslušného súdu, ktorý má vo veci konať podľa rozvrhu práce prijatého v súlade so zákonom (III. ÚS 116/06 a odkazy na rozhodnutia tam uvedené).

V prípade sťažovateľa je zákonom, na ktorý odkazuje čl. 48 ods. 1 ústavy, zákon č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), ktorý bol účinný do 31. decembra 2005 a ktorého aplikácia na trestnú vec sťažovateľa v konaní pred súdom vrátane konania o riadnom opravnom prostriedku vyplýva z § 564 ods. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2006.

Podľa § 18 ods. 1 Trestného poriadku konanie vykonáva súd, v ktorého obvode bol trestný čin spáchaný.

Podľa § 18 ods. 2 Trestného poriadku ak nemožno miesto činu zistiť alebo ak bol čin spáchaný v cudzine, vykonáva konanie súd, v ktorého obvode obvinený býva, pracuje alebo sa zdržuje; ak sa nedajú tieto miesta zistiť alebo sú mimo územia Slovenskej republiky, vykonáva konanie súd, v ktorého obvode čin vyšiel najavo.

Podľa § 22 Trestného poriadku ak je podľa predchádzajúcich ustanovení daná príslušnosť niekoľkých súdov, vykonáva konanie z týchto súdov ten, na ktorom podal prokurátor obžalobu alebo ktorému bola vec postúpená nepríslušným súdom.

Podľa § 24 ods. 1 Trestného poriadku spory o príslušnosť medzi súdmi rozhoduje súd, ktorý je im najbližšie spoločne nadriadený.

Podľa § 25 ods. 1 Trestného poriadku z dôležitých dôvodov môže byť vec príslušnému súdu odňatá a prikázaná inému súdu toho istého druhu a stupňa; o odňatí a prikázaní rozhoduje súd, ktorý je obom súdom najbližšie spoločne nadriadený.

Podľa § 186 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku predseda senátu nariadi predbežne prejednanie obžaloby, ak má za to, že vec patrí do príslušnosti iného súdu.

Podľa § 188 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku po predbežnom prejednaní obžaloby súd postúpi vec príslušnému súdu, ak nie je sám na jej prejednanie príslušný.

Podstata sťažovateľových námietok spočíva v tom, že sa najvyšší súd ani krajský súd nevysporiadali s jeho námietkami, podľa ktorých nie je okresný súd miestne príslušný na prerokovanie a rozhodnutie jeho trestnej veci, ale miestne príslušným súdom je Okresný súd Trenčín.

Namietaným uznesením sp. zn. 1 Ndt 30/2006 z 8. novembra 2006 najvyšší súd rozhodol podľa § 25 ods. 1 Trestného poriadku tak, že vec vedená krajským súdom pod sp. zn. 1 Nto 21/2006 sa mu neodníma. V odôvodnení uznesenia uviedol:

„Na hlavnom pojednávaní Okresného súdu v Žiline dňa 27. júla 2006, obžalovaný M. K. po vznesení námietok voči predsedníčke senátu a prísediacom, ktorí v jeho trestnej veci rozhodujú ako aj voči všetkým sudcom Okresného súdu v Žiline, vyhlásil, že rovnako uplatňuje námietku zaujatosti aj voči všetkým sudcom Krajského súdu v Žiline, ktorý nedozoruje jeho trestnú vec so všetkou náležitosťou a tým porušuje jeho práva a na prejednávanie jeho trestnej veci tento krajský súd nie je ani príslušný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rovnako ako predseda senátu Krajského súdu v Žiline, považoval toto vyjadrenie obžalovaného vzhľadom na jeho obsah, za návrh na odňatie a prikázanie veci v zmysle § 25 ods. 1 Tr. por.

V zmysle platnej právnej praxe dôležitými dôvodmi na odňatie a prikázanie veci podľa § 25 ods. 1 Tr. por., môžu byť predovšetkým také okolnosti, ktoré zabezpečujú zistenie objektívnej pravdy, ako hlavného predpokladu spravodlivého rozhodnutia, ďalej výchovné pôsobenie trestného konania na páchatel'a a občanov, a čo najrýchlejšie prejednanie veci. Medzi prípady delegácie, ktoré sa opierajú o požiadavku zabezpečenia objektivity súdneho konania a spravodlivého rozhodnutia, treba zahrnúť aj všetky prípady vylúčenia všetkých sudcov príslušného súdu.

V predmetnej veci najvyšší súd nezistil žiadne také okolnosti, ktoré by odôvodňovali postup súdu podľa § 25 ods. 1 Tr. por., teda jej odňatie Krajskému súdu v Žiline a prikázanie inému krajskému súdu. Z písomných vyjadrení všetkých sudcov Krajského súdu v Žiline vyplýva, že títo osobu obžalovaného nepoznajú a necítia sa byť v predmetnej veci zaujatí.

Pokiaľ ide o príslušnosť Krajského súdu v Žiline na rozhodnutie o sťažnosti obžalovaného M. K. proti uzneseniu Okresného súdu v Žiline, táto vyplýva z príslušných ustanovení Trestného poriadku a o jej opodstatnenosti a dôvodnosti najvyšší súd nemá žiadne pochybnosti. Krajský súd v Žiline je nadriadeným súdom voči Okresnému súdu v Žiline, a preto je vecne príslušný rozhodovať o opravných prostriedkoch podaných voči rozhodnutiam prvostupňových súdov v rámci jeho obvodu, teda aj voči rozhodnutiam Okresného súdu v Žiline.

Vzhľadom na všetky vyššie uvedené okolnosti najvyšší súd nepovažoval návrh obžalovaného M. K. na odňatie predmetnej trestnej veci Krajskému súdu v Žiline a jej prikázanie inému krajskému súdu za opodstatnený a dôvodný“

Uznesením sp. zn. 1 Nto 21/2006 z 5. decembra 2006 krajský súd rozhodol podľa § 25 ods. 1 Trestného poriadku tak, že trestnú vec sťažovateľ'a vedenú okresným súdom pod sp. zn. 3 T 187/2005 tomuto súdu neodníma. V odôvodnení uznesenia uviedol:

„Delegácia podľa § 25 Tr. por., je výnimkou z ústavného princípu, že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Aplikácia ustanovenia § 25 Tr. por. preto prichádza do úvahy len vtedy, ak sú na to dané dôležité dôvody. Dôležitými dôvodmi v zmysle citovaného zákonného ustanovenia treba rozumieť najmä dôvody, ktoré

zabezpečujú nestranné a zákonné prejednanie vecí, riadne zistenie skutkového stavu a tiež uplatnenie všetkých do úvahy pripadajúcich zásad trestného konania. (...)

Pokiaľ ide o návrh obžalovaného, krajský súd dospel k záveru, že skutočnosti v ňom uvedené, nepredstavujú dôležité dôvody pre odňatie vecí príslušnému súdu v Žiline a prikázanie inému súdu toho istého druhu a stupňa. Krajský súd zo spisu (vrátane vyjadrení sudcov) nezistil, že by objektívne boli preukázané také skutočnosti, ktoré by sponchyňovali nezaujatosť zákonnej sudkyne JUDr. E. B., vrátane všetkých sudcov príslušného súdu pôsobiacich podľa rozvrhu práce na občianskoprávnom, obchodnom úseku, ale aj tých sudcov trestného úseku, ktorí sa rozhodovania v predmetnej veci vôbec nezúčastnili. Uvedené okolnosti preto nie sú spôsobilé na akceptovanie návrhu obžalovaného a nedávajú dôvod na delegovanie vecí z právomoci a pôsobnosti zákonných sudcov činných na Okresnom súde v Žiline. Opačným postupom by došlo k porušeniu základných zásad trestného konania, ako i ústavnej zásady zákonného sudcu.

Pokiaľ ide o príslušnosť Okresného súdu v Žiline na prejednávanie a rozhodovanie vo veci, táto vyplýva z príslušných ustanovení Trestného poriadku a o jej opodstatnenosti a dôvodnosti odvolací súd nemá žiadne pochybnosti. V zmysle ustanovenia § 22 Tr. por. ak je daná príslušnosť niekoľkých súdov, vykonáva konanie z týchto súdov ten, na ktorom podal prokurátor obžalobu. Treba konštatovať, že prokurátor podal obžalobu na Okresný súd do Žiliny, pod č. 2 PV 249/2005, čím je daná príslušnosť tohto súdu ako súdu miestne príslušného na prejednanie a rozhodnutie vo veci. “

Napadnutými uzneseniami najvyšší súd ani krajský súd nerozhodovali o tom, ktorý súd je miestne príslušný vo veci sťažovateľa. Otázkou miestnej príslušnosti posudzuje ten súd, ktorému je vec predložená na prejednanie a rozhodnutie, t. j. na ktorý bola podaná obžaloba, resp. ktorému bola vec postúpená iným (nepríslušným) súdom. Nadriadený súd rozhoduje o príslušnosti súdu (vecnej alebo miestnej) len v prípade sporu o príslušnosť (§ 24 Trestného poriadku), t. j. ak súd, ktorému bola vec postúpená iným súdom, sa nepovažuje za vecne alebo miestne príslušný. Vzhľadom na to, že okresný súd sa vo veci sťažovateľa považuje za vecne a miestne príslušný (pred nariadením hlavného pojednávania vec nepostúpil na prerokovanie a rozhodnutie inému súdu), posúdil námietky sťažovateľa ako žiadosť podľa § 25 ods. 1 Trestného poriadku a predložil ju nadriadenému súdu,

rovnako posúdil krajský súd a najvyšší súd sťažovateľom namietanú nepríslušnosť krajského súdu vzhľadom na namietanú zaujatosť všetkých jeho sudcov. Tak najvyšší súd, ako aj krajský súd preto napadnutými rozhodnutiami posudzovali, či sú dané dôležité dôvody, pre ktoré by vec mala byť odňatá miestne príslušnému súdu a prikázaná inému súdu toho istého druhu a stupňa.

Ústavný súd v súvislosti s namietaným porušením práv sťažovateľa rozhodnutiami najvyššieho súdu a krajského súdu poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov tejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne (napr. I. ÚS 24/00, I. ÚS 15/01).

Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd a krajský súd ústavne akceptovateľným spôsobom posúdili námietky sťažovateľa týkajúce sa nepríslušnosti v jeho veci konajúcich súdov ako žiadosť podľa § 25 ods. 1 Trestného poriadku a svoje rozhodnutia odôvodnili spôsobom, ktorý nie je možné považovať za svojvoľný a v zrejmom rozpore so zákonom.

Ústavný súd z tohto dôvodu sťažnosť sťažovateľa odmietol pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti, a preto sa ďalšími nárokmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. júna 2007